

Vastine tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2022

Valtuusto on päättänyt kokouksessaan 29.2.2023 § 62 pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista toimialojen ja kunnanhallituksen selvitykset. Esitykset tulee toimittaa niin, että ne voidaan käsitellä lokakuun loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa. Esitykset on toimitettava myös tarkastuslautakunnalle. Tähän vastineeseen on koottu kunnanhallituksen ja toimialueiden vastineet tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esittämiin huomioihin ja suosituksiin.

Sisällys

Kuntastrategia.....	1
Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä.....	2
Tuusulassa on hyvä elää.....	3
Tuusula kehittyi kestävästi.....	4
Keinot strategian saavuttamiseksi.....	5
Tuusulan kunnan talous ja riskien hallinta.....	6
Tuusulan kunnan kasvu	6
Asuntopoliittinen ohjelma 2030.....	8
Tuusulan kunnan henkilöstöpalvelut	8
Palveluverkkouudistus.....	8
Hyvinvointialueudistus.....	9
Toiminnan avoimuus, läpinäkyvyys ja saatavuus.....	9
Kasvun ja ympäristön toimialue	10
Kasvun ja ympäristön toimialueen vuoden 2022 tavoitteiden seuranta.....	11
Rakentaminen ja kasvun tavoittelu.....	11
Sivistyksen toimialue.....	12
Kulttuuri, talouden toteutuminen	14
Vapaa-aika.....	15
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus.....	16
Tuusulan vesihuoltoliikelaitos	16
Yleiset huomiot arviointikertomusta koskien.....	17

Kuntastrategia

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Tarkastuslautakunta suosittelee Tuusulan kuntastrategian ja sen raportoinnin tiivistämistä. Yksityiskohtaisemmat alakohdat ja asiat voivat olla eri toimialojen käytössä, mutta yhteenveto pitäisi saada tiiviimmäksi ja siten selkeämmäksi. Myös kuntalaisten pitäisi kohtuullisella tutustumisella päästä selville kunnan strategiasta eli päämäärästä; mihin ollaan menossa.
- Tuusulan kannattaa nykyistä rohkeammin hyödyntää omia vahvuuksiaan menestystekijöinä ja erottua niiden avulla muista kunnista
- Tuusulassa on valtava määrä tarinoita ja omaa kieltäkin. Niitä kannattaisi hyödyntää nykyistä enemmän Tuusulan kunnan toiminnassa

- Tärkeimmät onnistuneen kasvun elementit kannattaa eriyttää vielä selkeämmin omiksi kokonaisuuksikseen. Ei ainoastaan omat rakennusprojektit, vaan myös muut isommat hankkeet tai isot tai muuten erityisen tärkeät erillistavoitteet ja määrittää niille selkeä vastuuhenkilö
- Erilaisten tavoitteita mittaavien mittareiden kehitystyötä on jatkettava. Jatkuvasti kannattaa myös arvioida mittareiden tarkoituksenmukaisuutta ja oikeellisuutta eli että ne mittaavat luotettavasti ja mahdollisimman tarkasti juuri sitä, mitä niiden halutaan mittaavan

Kunnan johdon ja yhteisten palveluiden selvitys:

Kunnan tulevan valtuustokauden strategian valmistelu käynnistyy vuoden 2024 toisella vuosipuoliskolla. Uuden kuntastrategian laadinnassa kiinnitetään huomiota tavoitteiden ja mittariston selkeyttämiseen sekä tiivistämiin. Kunnassa on käynnistetty tiedolla johtamisen kokonaisratkaisun kehittäminen, joka tukee toimialueiden tiedolla johtamista sekä toiminnan mittaamisen tarkoituksenmukaisuutta ja oikeellisuutta.

Kunnan brändityössä ja viestinnässä hyödynnetään jo nykyisellään kunnan vahvuuksia, erottautumistekijöitä ja tarinoita osana strategista ja pitkäjänteistä kuntaimagon ja maineen luomista.

Tuusulassa on mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Monien valtuustotavoitteiden kohdalla luetellaan paljon erilaisia malleja ja ohjelmia, joiden avulla strategisia tavoitteita on pyritty saavuttamaan. Näille malleille ja ohjelmille olisi hyvä olla tilinpäätöksen liitteenä luettelo, josta selviäisi, minkälaisesta mallista tai ohjelmasta pähkinänkuoressa on kyse tai esimerkiksi linkki sivustolle, josta aiheeseen voi tutustua halutessaan tarkemmin.
- Investoinnit pitäisi perustella mahdollisimman realistisesti.
- Tuusulan kaikkia alueita tulisi kehittää; ei pelkästään Hyrylän ja sen läheisyydessä olevia alueita.
- Mikäli Tuusulan kunta haluaa onnistua tavoitteessaan liikenneväyläyhteyden suunnittelussa Kehä IV-kaava-alueella rinnakkaiskatuna, on teknisen toimen resursseja turvattava nykyistä enemmän.

Kunnan johdon ja yhteisten palveluiden selvitys:

Tuusulan kunta raportoi strategiakauden tavoitteiden ja ohjelmien toteutumista tilinpäätöksen ja osavuosisikatsusten yhteydessä. Kunnan toiminnan ja talouden raportointia kehitetään jatkuvasti; vuonna 2024 otetaan käyttöön aiempaa selkeämpi ja tiiviimpi raportointimalli.

Kunnan kaikki yli 300 000 euron investoinnit on kuvattu talousarvion liitteenä olevissa investointikorteissa. Vuonna 2022 valmistuneet sekä meneillään olleet investoinnit toteutuivat pääsääntöisesti hyvin urakkasopimusten mukaisen kustannusarvioiden puitteissa. Vuonna 2022 voimakas inflaatio nosti selvästi uusien rakennus- ja infraurakoiden hintatasoa.

Kasvun ja ympäristön selvitys:

Investointien osalta arviointikertomuksessa todetaan muutoksina, että palveluverkkouudistus etenee joidenkin tilahankkeiden osalta aikataulusta jäljessä ja yli budjetoidun. Tarkastuslautakunta suosittaa, että investoinnit pitäisi perustella mahdollisimman realistisesti.

Palveluverkkosuunnitelma hyväksyttiin 18.11.2018 kunnanvaltuustossa ja sen tarkennukset 9.12.2019 ja 7.12.2020. Ison investointikokonaisuuden kyseessä ollessa hankkeiden aikatauluja ja rahoitustarpeita arvioidaan vuosittain. Niihin voitulla yksittäisiä muutoksia ao. vuoden aikana mm. yleisen kustannustason nousun vuoksi. Tilapalveluiden resurssit olivat rajalliset palveluverkko-ohjelman läpiviintiin. Mahdolliset lisätalousarviot erityisine perusteluineen käsittelee tekninen lautakunta, kunnanhallitus ja valtuusto.

Tuusulassa on hyvä elää

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Tuusulan kunnan pitäisi enemmän huomioida kuntalaisilta tulevaa palautetta esimerkiksi maankäytön ja kaavamuu-
tosten yhteydessä. Tällä hetkellä niillä ei ole oikeastaan vaikutusta. Kuntalaispalautteet luetaan ja niihin vastataan, mutta niiden perusteella tehdään korkeintaan joitakin kosmeettisia muutoksia.
- Hankerahoituksen kanssa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa pitää olla tarkkana, jotta hankkeesta saadaan rahoitusta vastaava hyöty eikä se kuormita henkilöstöä liiaksi raportoinnin tai muun ylimääräisen työn suhteen.
- Tiedolla johtaminen tulisi näkyvämmäksi, jos isoimpien ja oleellisten asioiden osalta päätöksentekoprosessia avaisi enemmän. Esimerkiksi miten on päädytty esittämään jotain asiaa tai tehtyyn johtopäätökseen.

Kunnan johdon selvitys:

Kuntastrategia (2021-2025) määrittää, että uutta Tuusulaa rakennetaan yhdessä (strategian toimintatapa), kunta on kuntalaisiaan varten ja Tuusula on osallisuuden edelläkävijä. Pormestariohjelma (2021-2025) linjaa, että asukasosallisuuden edistäminen on kunnan toiminnan keskiössä. Tuusulan osallisuusmalli määrittää kuusi tulokulmaa osallisuuden edistämiseksi. Nämä kertovat kunnan tahtotilasta rakentaa uutta yhdessä asukkaiden ja yhteisöjen kanssa. Keskiössä ovat palveluiden saavutettavuus, asukkaiden ja yhteisöjen tarpeiden ymmärrys, palveluiden räätälöinti asukkaiden tarpeiden pohjalta, yhteissuunnittelu, yhteisten päätösten tekeminen ja omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen. Tuusulan kunnassa asukasosallisuutta edistetään näihin tulokulmiin nojautuen.

Kuntalaisia otetaan mukaan monien asioiden suunnitteluun. Kukin palvelu määrittää harkintansa mukaan missä asioissa ja missä laajuudessa asukasosallisuutta toteutetaan kunnan strategian ja osallisuusmallin pohjalta. Kunnan osallisuustiimi huolehtii osallisuusmallin tavoitteiden toteutumisesta ja tukee toimialueita heidän työssään. Keskeistä on huolehtia, että asukkaat ovat osallisia heille kiinnostavissa ja merkityksellisissä osallisuusprosesseissa. Tavoitteena on lisätä yhteiskehittämisen mahdollisuuksia sekä laajentaa osallisten joukkoa perustamalla erilaisia satunnaisotannalla tai muilla tavoin koottuja asukasraateja. Keskeistä on tarjota koulutusta henkilöstölle ja siten lisätä asukaslähtöistä toimintaa kunnassa. Kuntalaispalautteen käsittelyn kehittämiseksi on käynnistynyt kehittämistyö, joka perustuu uuden sähköisen asiointin alustan käyttöönottoon. Uudistettu kuntalaispalautteen käsittely tullaan ottamaan käyttöön alkuvuodesta 2024.

Yhteisten palvelujen selvitys:

Kunta on tunnistanut, että tiedolla johtamisen kehittämisen toimenpiteitä ei toistaiseksi ole edistetty, kuten strategian digitalisaatio-ohjelman tavoitteet kuvaavat. Pistemäisen kehittämisen sijaan haetaan projektoitua kehittämistä. Projektin on tarkoitus käynnistyä syksyllä 2023 ja tilaisuuksia toimialueiden yhteistyölle on jo sovittuna. Projektissa keskeisiä tavoitteita tulevat olemaan kunnan tiedolla johtamisen kokonaisarkkitehtuurin jäntevöittäminen sekä tiedon roolin kasvattaminen johtamisessa. Tiedolla johtamisen teknisen, kulttuurisen ja rakenteellisen muutoksen kautta odotetaan näkyvän vaikutuksia esim. näkyvämmiin tietoon perustuvana päätöksentekona.

Varhaiskasvatuksen ja oppimisen selvitys:

Osallisuus rakentuu päiväkodeissa ja kouluissa varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien edellyttämällä tavalla osaksi lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden arkea ja päivän kulkua heidän ikätasoonsa sopivalla tavalla. Arjen osallisuuden tavoitteena on lasten ja oppilaiden hyvinvointi ja aktiivisuus omaa elämää koskevista asioista.

Pitkän koronapandemian rajoittaman jakson jälkeen keväällä 2022 on vähitellen voitu palata laajempaan yhteisölliseen toimintaan. Arjen osallisuuden edistäminen on pitkäjänteistä työtä, johon vaikutetaan esimerkiksi henkilöstön koulutuksella, tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistämällä ja Agenda2030- opetusohjelman avulla.

Päiväkodeissa kokopäiväpedagogiikka eli päivän kaikkien erilaisten tilanteiden hyödyntäminen kasvatuksessa ja opetuksessa on keskiössä. Henkilöstö osaa reagoida lasten ajatuksiin, ideoihin ja tarpeisiin ja rakentaa tavoitteellista toimintaa niiden mukaisesti. Seuraavan kauden aikana yhtenä painopistealueena on lapsen osallisuuden vahvistaminen vertaisryhmässä kaikissa kunnan päiväkodeissa.

Kouluissa oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus on mm. oman luokan tai oman koulun yhteisiin vaikuttamista ja oman oppimisen suunnittelua oppilaan ikätaso huomioiden. Kaikissa yksiköissä oppilaskunnat ovat toiminnassa ja

kuntatasolla järjestetään oppilaskuntien yhteiskokouksia. Yksiköissä on tukioppilas- ja kummitoimintaa, luokkatiimi- ja luokkavaluustotoimintaa. Oppimisen tuen asioissa oppilas on aina itse mukana pohtimassa tilanteeseen sopivia etenemistapoja. Lasten ja nuorten kanssa on toteutettu Erätauko-keskusteluja.

Palveluverkon kehitystyössä lapset ja oppilaat ovat mukana päiväkotien ja koulujen tilojen, kalustuksen ja toimintakulttuurin suunnittelussa. Lapset ja oppilaat ovat osallistuneet päiväkodin ja koulun ruokailun kehittämiseen esimerkiksi ruokalistan ja vastuullisuuden asioissa, mistä merkinä ovat kouluruokadiplomit ja makuaakkoset-diplomit.

Tuusula kehittyy kestävästi

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Kestävä kehitys ei saisi olla irrallinen asia, vaan se pitäisi kulkea läpi kaikessa kunnan toiminnassa.
- Mikäli palveluverkkoa uudistetaan nykyisellä aikataululla ja laajuudella, on resurssit saatettava vastaavalle tasolle.
- Vähähiilisyystavoitteiden toteuttamisessa, vähäpäästöisyyteen siirtymisessä ja ympäristöystävällisyyden kriteerien täyttämässä on kyseessä uudenlainen tarjouspyyntömalli, joka edellyttää mallien kehittämistä. Tällainen kehittämistyö vaatii riittävästi aikaa ja resursseja.
- Asuinympäristöjen suunnittelussa pitäisi huomioida enemmän luontoarvoja ja viihtyisyyttä ja kuntalaisten toiveita sekä vaikuttavuuden arviointia.
- Julkisen liikenteen toimivuus on tärkeää kuntalaisten yhdenvertaisuuden kannalta, mitä tulee erityisesti sosiaali- ja terveystalvelujen saavuttamiseen hyvinvointialueella. Julkisen liikenteen pitää olla toimiva myös kunnan sisällä tapahtuvaan liikkumiseen.

Kunnan johdon selvitys:

Kestävän Tuusulan rakentaminen on yksi kuntastrategian kolmesta päämäärästä. Kestävän kehityksen työ perustuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (17 tavoitekokonaisuutta), jotka on jaoteltu sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen kestävyuden näkökulmien alle. Kestävän kehityksen työ läpileikkaa koko kunnan toimintaa ja kestävä kehitys on edistetty laajasti strategian päämäärään "Tuusula kehittyy kestävästi" liittyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen kautta. Tuusulassa on ollut määrä laatia kestävän kehityksen suunnitelma, joka tulee linjaamaan ja konkretisoimaan kestävän kehityksen työtä Tuusulassa. Resurssipulan vuoksi suunnitelman laadinta ei ole edennyt vuoden 2022 aikana.

Kasvun ja ympäristön selvitys:

Tavoitteesta 'Tuusula kehittyy kestävästi' tarkastuslautakunta toteaa vuositavoitteen olleen 'toteutamme ilmasto-ohjelmaa ja otamme käyttöön ilmastojohtamisen toimintamallin'. Myös henkilöstöresurssien puutteet vaikuttivat tarkastuslautakunnan mukaan osaltaan siihen, ettei vuositavoitteita ole saavutettu esimerkiksi hulevesisuunnitelmien tai liikennejärjestelmien kehittämisen osalta. Vastaavia puutteita on ollut kunnan vähähiilisyystavoitteiden toteuttamisessa, vähäpäästöisyyteen siirtymisessä ja ympäristöystävällisyyden kriteerien edellyttämisessä urakoitsijoiden valinnoissa ja kilpailutuksessa. Tarkastuslautakunnan mielipide on, että katsottaessa toteutuneita päätöksiä, kestävä kehittyminen ja luontoarvot ovat monelta osin vain kirjoitettuna tavoitteena. Tehorakentaminen määrittää tarkastuslautakunnan mielipiteen mukaan hyvin pitkälti kunnan keskustojen rakentamista.

Tarkastuslautakunta suositaa, että Kestävä kehitys ei saisi olla irrallinen asia, vaan se pitäisi kulkea läpi kaikessa kunnan toiminnassa. Mikäli palveluverkkoa uudistetaan nykyisellä aikataululla ja laajuudella, on resurssit saatettava vastaavalle tasolle. Vähähiilisyystavoitteiden toteuttamisessa, vähäpäästöisyyteen siirtymisessä ja ympäristöystävällisyyden kriteerien täyttämässä on kyseessä uudenlainen tarjouspyyntömalli, joka edellyttää mallien kehittämistä. Tällainen kehittämistyö vaatii riittävästi aikaa ja resursseja. Asuinympäristöjen suunnittelussa pitäisi huomioida enemmän luontoarvoja ja viihtyisyyttä. Julkisen liikenteen toimivuus on tärkeää kuntalaisten yhdenvertaisuuden kannalta, mitä tulee erityisesti sosiaali- ja terveystalvelujen saavuttamiseen hyvinvointialueella. Julkisen liikenteen pitää olla toimiva myös kunnan sisällä tapahtuvaan liikkumiseen.

Kasvun ja ympäristön toimialue toteaa edelliseen, että kestävä kehittyminen ja luontoarvot eivät ole vain kirjoitettuja tavoitteita. Tuusulan kunnan ilmastojohtamisen toimintamalli muodostettiin vuosina 2021 - 2022. Lisäksi ilmasto-ohjelma toimenpiteineen oli laadinnassa koko valtuustokaudelle. Ilmasto-ohjelmaa toimenpiteineen ei ole vielä hyväksytty (elokuu 2023), ja arviointikertomus koskee vuotta 2022. Lisäksi toimintamallissa todettiin, että mallin mukainen toiminta aloitetaan vuoden 2023 aikana. Joenrannassa aloitettiin kokeilemaan vähähiilisen kunnallistekniikan suunnittelua vuonna 2022. Kaiken kaikkiaan kasvun ja ympäristön toimialue on jalkauttamassa ilmasto-ohjelman luonnoksen 45 toimenpidettä koko valtuustokauden aikana.

Toimialue ei tunnista keskustojen rakentamisessa tehorakentamista. Valtuustokauden tavoite oli tiiviimpien keskusta-alueiden luominen, jotka mahdollistavat monipuolisemmat palvelut. Tässä valtuuston tahtotilaa on noudatettu. Myös yleiskaava ohjasi tiivistyville keskusta-alueille (C) niihin soveltuvaa asumista sekä hallinto-, toimisto-, palvelu- ja liiketiloja. Myös valtuuston hyväksymässä asuntopoliittisessa ohjelmassa todettiin, että yhdyskuntarakennetta tiivistetään erityisesti palvelujen äärellä ja kestävä liikumisen vyöhykkeiden varrella: mitä keskeisemmällä paikalla tulevat rakentamisalueet sijaitsevat, sitä tiiviimpää asuntorakentaminen niissä on.

Keinot strategian saavuttamiseksi

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Digitalisaatiossa pitää muistaa huomioida myös ikäihmiset ja heidän tarpeensa sekä se, että ihmiset tarvitsevat myös kasvokkain kohtaamisia.
- Edunvalvontakortteja ja muita työkaluja edunvalvontaan pitäisi kehittää lisää, jotta edunvalvontaa pystyttäisiin tekemään systemaattisesti ja vaikuttavasti.
- Tarvittavat edunvalvontatoimenpiteet riippuvat asiasta ja tasosta, jossa edunvalvontaa tehdään. Yleisesti kuitenkin edunvalvontaa tehdessä Tuusulan kunnan kannattaa tehdä mahdollisimman valmiita ja toteuttamiskelpoisia ratkaisuehdotuksia. Tällöin niiden eteenpäin vieminen monesti helpottuu.
- Jos HSL osoittautuu liian kalliiksi ja reittivaihtoehdoltaan heikoksi tai puutteelliseksi, niin Tuusulan kunnan pitäisi voida pohtia uudelleen muitakin vaihtoehtoja joukkoliikenteen toteuttamiseksi.

Kunnan johdon selvitys:

Tarkastuslautakunnan huomioida heikommassa asemassa olevien, erityisryhmien ja ikäihmisten sekä heidän tarpeidensa huomioimisesta kunnan palveluiden kehittämisessä ja digitalisaation edistämistyössä ovat keskeisiä. Digikoulutuksen, fyysisten asiointipisteiden ja tuetun asioinnin tarjonnasta huolehditaan myös tulevaisuudessa.

Vaikuttamisen ja yhteistyön strateginen keino-ohjelma otettiin käyttöön tällä valtuustokaudella. Ohjelman sekä sitä toteuttavien edunvalvontakorttien avulla on haluttu järkevöittää kunnan edunvalvontatyötä. Kehittämistyö edunvalvonnan vahvistamiseksi ja toimivien työkalujen löytämiseksi on jatkuvaa. Tämän myötä edunvalvontatyön systemaattisuus ja vaikuttavuus kasvaa.

Yhteisten palvelujen selvitys:

Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta määrää, että viranomaisen on tarjottava jokaiselle mahdollisuus toimittaa asiointitarpeeseensa liittyvät sähköiset viestit ja asiakirjat käyttäen digitaalisia palveluita. Lisäksi valtionhallinnon toimesta on jo pitkään pyritty ohjaamaan digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen julkisia palveluita tuottaessa. Tämä tausta huomioiden Tuusulan kunnassa digitalisaatiota edistetään kuitenkin käyttäjälähtöisesti niin, että palveluiden erilaiset käyttäjäryhmät huomioidaan osana palveluiden digitalisointia. Käyttäjälähtöisyydellä pyritään aktiivisesti varmistamaan, että tarvittavat palvelut ovat riittävällä tasolla saatavilla myös fyysisesti niin, että kunta pystyy palvelemaan asukkaitaan myös kasvokkaiset kohtaamiset mahdollistaen. Palveluiden rinnakkainen tuottaminen ja kehittäminen sekä fyysisesti että digitaalisesti vaatii kuitenkin resursseja, mikä on huomioitava mm. digitaalisten palveluiden kehittämisen takaisinmaksuajoissa ja tehokkuustavoitteissa.

Kasvun ja ympäristön selvitys:

HSL:n kuntaosuus on kaikkialla HSL:n alueella ollut aiemmin nousussa johtuen koronavuosien aiheuttamasta liikku-
misen muutoksesta sekä erityisesti vuoden 2022 jälkeen vaikuttaneista infrakorvauksista. Vuoden 2022 jälkeen kui-

tenkin näyttää siltä, että HSL:n kuntaosuudet ovat tasaantumassa pidemmällä aikavälillä. Lisäksi mahdollista ylijäämää nähdään käytettävän Tuusulan kunnan linjasto- ja palvelutason parannuksiin (mm. suora linja Helsinkiin, tietyt työpaikka-alueet, KEUSoten palveluverkosto, jne.). HSL:n etuina on arvioitu olevan mm. yhtenäinen kalusto ja lippu- sekä muut tuotteet, matkaketjujen kokonaisuuden suunnittelu (raiteet, bussit, asemanseudut jne.) ja hallinta koko HSL:n alueella sekä keskitetty linjasto- ja palvelutasosuunnittelu.

Koskien digitalisaatiota: Vuoden 2022 jälkeen lainsäädäntö on muutoin laajasti muuttunut koskien rakennetun ympäristön tietojärjestelmiä. Vuonna 2022 seurattiin lain uudistustyötä ja valmistauduttiin siten muutoksiin. Vuoden 2022 jälkeen tarkoituksena on varmistaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmiä koskevan lain tuomat muutokset käytäntöön ja viedä läpi järjestelmä uudistus monin eri toimenpitein.

Tuusulan kunnan talous ja riskien hallinta

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Tuusulan kunta on pyrkinyt hyvin suojautumaan lainakulujen nousulta. Erityisesti lainamäärän kasvun ja korkojen nousun vuoksi lainakulujen merkittävään nousuun on kuitenkin varauduttava tulevana vuosina.
- Kunnan on pystyttävä ennakoimaan Investointien suuren määrän vaikutuksia korkotason noustessa ja rakennuskustannusten kallistuessa.
- On tärkeää, että Tuusulan kunta seuraa tarkasti, miten hyvinvointialueiden rahoitus vaikuttaa valtion kuntaosuuksiin ja erityisesti Tuusulan osuuksiin. Tuusulan kunnan pitää pystyä ennakoimaan valtionosuuksien määriä ja tarvittaessa esittää niihin oikaisupyynnöitä.
- Kasvustrategian vaaranpaikat pitää tunnistaa etukäteen. Vuoden 2022 loppupuolella valtionosuuksia arviotaessa näytti siltä, että tulevat valtionosuudet suosivat ikääntynyttä ja sairastavaa väestöä. Siksi kasvukuntien ja nuoremman väestön kuntien (kuten Tuusulan) on pidettävä huoli, että kunnille jäävien tehtävien, kuten kasvatukseen ja koulutukseen, myönnetään riittävästi rahoitusta valtion toimesta.
- Riskien osalta erityisesti erilaisiin kyberhyökkäyksiin, tietoteknisiin ja tietojärjestelmiin kohdistuviin hyökkäyksiin on syytä varautua nykytilanteessa erityisen hyvin.

Yhteisten palvelujen selvitys:

Kunta suojasi vuonna 2022 koko lainasalkkunsu kiinteäkorkoisilla pitkäaikaisilla lainajärjestelyillä sekä 40 milj. euron korkojohdannaisilla, jotka kohdistuvat vuosien 2023-2024 aikana nostettaviin uusiin luottoihin. Lainasalkun rakennetta ja tulevia suojauksia arvioidaan markkinatilanteen kehityksen mukaan.

Kunta on arvioinut ja tehnyt laskelmia vuosien 2020-2022 aikana sote-uudistuksen siirtolaskelmien vaikutuksista kunnan tuleviin valtionosuuksiin. Lopulliset valtiovarainministeriön siirtolaskelmat ja näiden pohjalta määräytyvät valtionosuudet saadaan kunnan käyttöön marraskuussa 2023. Kunta tarkistaa kaikki valtionosuuspäätökset ja vie ne edelleen kunnan päätöselinten hyväksyttäväksi.

Varautumissuunnitelmia päivitetään säännöllisesti, myös yhteistyössä tärkeimpien palvelutuottajien kanssa. Teknisiä suojausmenetelmiä kehitetään jatkuvasti ja tarvittavat lisäresurssit on varmistettu sopimuksin mahdollisten häiriötilanteiden varalle. Henkilöstön tietoisuutta kyberriskeistä pidetään yllä säännöllisellä tiedottamisella ja kouluttamisella. Kyberturvallisuus huomioidaan kaikissa IT-järjestelmähankinnoissa koko järjestelmän elinkaaren ajan, hankinnasta aina järjestelmän alasajoon saakka.

Tuusulan kunnan kasvu

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Kasvun ollessa näin suurta kasvu heijastuu kunnallisten palveluiden riittävyteen ja siksi palvelutarpeen ennakointi on keskeisessä roolissa kestävän taloudenpidon kannalta.
- Palveluiden riittävyden kannalta kunnan on analysoitava muuttajia entistä tarkemmin muuttoliiketutkimuksen avulla, jossa muuttoprofiilit ja muuttokohteet (eteläinen Tuusula, Jokela, Kellokoski) huomioidaan.
- Kunnan on arvioitava nyt toteutuneen, 2-3 kertaisen kasvun määrää pormestariohjelmassa tavoiteltuun 0,75 prosentin kasvuun syitä ja sitä, onko näin suuri kasvu kestävän kasvun ja taloudenpidon kannalta järkevää.

- Tulevaisuuden kasvua ei voida ennustaa varmuudella ja siksi kunnan eri kasvuskenaarioiden analysointi on tärkeää jatkossakin.

Kunnan johdon ja yhteisten palveluiden selvitys:

Kunta tekee vuosittain väestösuunnitteen, jonka yhteydessä muodostetaan ja arvioidaan aina myös vaihtoehtoisia väestökehityksen skenaarioita. Valitulla suunnitteella pyritään muodostamaan tarkin mahdollinen ennuste tulevasta kehityksestä. Olettamat nojautuvat aiempaan kunnan kehitykseen sekä tavoitteelliseen arvioon kunnan tulevasta vetovoiman kehityksestä. Tavoiteltu vahva kehitys on yhtenevä kunnan kasvuun tähtäävän strategian kanssa. Väestösuunnite ei täysin onnistunut ennustamaan vuonna 2022 toteutunutta positiivista kehitystä. Muuttoliikkeen volyymin muutokset ja jaksoittaiset vaihtelut tekevät väestökehityksen vuositasoisen ennustamisen haasteelliseksi.

Väestönkasvun vaikutuksista kunnan tulopohjaan on kehitetty ennakoivaa analytiikkatyökalua. Palvelutuotannon osalta tehdään myös jatkuvaa suunnittelua. Toteutunutta kunnan kasvua seurataan ja pyritään varautumaan palvelutarpeen muutoksiin esimerkiksi palveluverkkoratkaisujen suunnittelussa. Väestösuunnitteen laatimistapaa ja prosessia kunnassa kehitetään jatkuvasti ja vuonna 2023 suunniteprosessi päätettiin toteuttaa uuden palveluntuottajan toimesta.

Kasvun ja ympäristön toimialueen selvitys:

Arviointikertomuksessa todetaan, että asuntotuotannossa Tuusulan tavoitteet pientalovaltaisempaan asuntotuotantoon eivät ole toteutuneet.

Valtuustokauden tavoite oli, että tarjoamme monipuolisia asumisen mahdollisuuksia varmistamalla tonttitarjonnan ja erilaiset asumismuodot.

Toimialue toteaa, että tavoite asuntotuotannon talotyypin monimuotoisuudesta toteutui.

- Tuusulan asuntokannasta omakotitaloja ja paritaloja on 52 % (vuosi 2022, Tilastokeskus)
- Pientaloilla tarkoitetaan yleensä kuitenkin omakotitaloja, paritaloja ja rivitaloja. Näitä Tuusulan asuntokannasta on 66 % (vuosi 2022, Tilastokeskus)
- Yhtenäkkään muuna vuonna ajanjaksolla 2008-2022 ei ole valmistunut yhtä paljon omakotitaloja kuin vuonna 2022 (164 omakotitaloa)
- Yksityisten luovuttamien pientalo- ja omakotitalotonttien ohella Häriskiven alueen ensimmäiset omakotitalotontit tulivat haettaviksi, Lahelanpelto II:n lähes kaikki omakotitalotontit luovutettiin ja Pellavamäen kunnallistekniikkaa suunniteltiin
- Pien- ja asuintalojen olevaa kaavavarantoa kunnan omistuksessa (AP ja A) oli Hyrylässä noin 112 358 k-m² ja erillispientalojen AO- kaavavarantoa noin 31 046 k-m². Vastaavaa kaavavarantoa oli Jokelassa noin 41 195 k-m² ja noin 17 630 k-m² sekä Kellokoskella noin 20 776 km² ja noin 2 810 k-m²
- Usein maanomistajat ovat yksityisiä. Kunta ei voi määrätä, millä aikataululla yksityisten maanomistuksessa oleva pientalokaavavaranto toteutuu. Yksityisessä omistuksessa olevaa AP-, A- ja AO-kaavavarantoa oli lisäksi, esimerkiksi Hyrylässä noin 90 714 k-m² ja noin 12782 k-m²
- Vuonna 2022 omakotitonttitarjontaa oli jokaisessa kuntakeskuksessa
- Kaavoitussuunnitelman 2022-2025 ja Kaavoituksen työohjelman 2022 mukaisesti pientaloalueiden asemakaavoja valmisteltiin seuraavasti: Joenranta (Kellokoski), Vanutehda (Jokela), Mattila II, Jussilantie 13, Puistokylä (Hyrylä) sekä valmisteltiin Lahelanpellon yleissuunnitelmaa, joka edesauttaa alueen asemakaavoitusta.
- Puistokylän asemakaavan laadinta oli myös käynnissä valtuuston hyväksymän kaavoitussuunnitelman kirjausten perusteella (Puustellinmetsän eteläpuolelle sijoittuvalla kunnan omistamalle alueelle suunnitellaan monipuolista asuinalueita, jonka sekoitettu rakenne vaihtelee kerrostaloista kytkettyihin pientaloihin ja erillispientaloihin)

Arviointikertomuksessa eritellään asuntotuotannon huoneistojakaumaa vuodelta 2022 seuraavasti: Valtaosa vuonna 2022 valmistuneista asunnoista on kerrostaloasuntoja, joiden keskipinta-ala on noin 44 m² yksiöiden ja kaksioiden dominoidessa tuotantoa. Asuntotuotannosta suurin osa on vuokra-asuntoja kerrostaloissa painottuen Hyrylään.

Kasvun ja ympäristön toimialue toteaa, että asuntopoliittinen ohjelma astui voimaan 1.1.2023 alkaen. Vuonna 2023 voimaan tulleen ohjelman toteumaa vuodelta 2022 ei ole taannehtivasti mielekästä tarkastella huoneistojakauman osalta.

Vaikka pieniäkin asuntoja tuli aiempaa enemmän vielä vuonna 2022, oli Tuusulassa isojen asuntojen osuus huoneistokannasta edelleen huomattava. Noin 66 % kunnan talokannasta oli yhä pientaloissa eli perheasunnoissa. Pienemmillekin asunnoille oli Tuusulan asuntopoliittisen ohjelman mukaisesti myös tarpeensa ja asukkaansa. Yksinasuvia on Tuusulassa eniten. Yksinasuvan ja ikäihmisen tarpeet painottuvat yleensä pienempiin asuntoihin. Nuoren, ensiasunnon etsijän ja nuoren perheenkin oli mahdollista muuttaa Tuusulaan pieneen, kohtuuhintaiseen nk. landing-asuntoon: asukkaan on helppo jatkaa eteenpäin asumisen polulla.

Asuntopoliittinen ohjelma 2030

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Kunnan on otettava asuntopoliittisessa ohjelmassa mainittuja keinoja asuntotuotannon ohjaamiseksi juridisesti pitävällä tavalla. Poliittinen ohjelma ilman juridisesti sitovia keinoja ei mahdollista asuntotuotannon ohjaamista kestäväällä tavalla siten, että asuinalueilla on niin hallintomuodoiltaan kuin asuntotyypeiltään monipuolinen tuotanto ja että rakennettavat asunnot ovat riittävän kokoisia asukkailleen.

Kasvun ja ympäristön selvitys:

Kasvun ja ympäristön toimialue toteaa, että asuntopoliittinen ohjelma astui voimaan 1.1.2023 alkaen. Vuonna 2023 voimaan tulleen ohjelman toteumaa vuodelta 2022 ei taannehtivasti ole mielekästä arvioida.

Tuusulan kunnan henkilöstöpalvelut

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Henkilöstöön kannattaa panostaa jatkossakin.
- Kun jotain uudistetaan tai muutetaan; esim. otetaan jokin uusi järjestelmä käyttöön, niin on tärkeää kysyä siitä myös käyttäjien käyttökokemuksia.

Yhteisten palvelujen selvitys:

Osaamisen hallinnan järjestelmän TuusOsaan käyttöönoton suunnitteluvaiheessa järjestettiin esihenkilöille ja tuleville pääkäyttäjille työpajoja, joissa kartoitettiin tarpeita ja saatiin kokemuksia järjestelmän käyttöönottoa varten. Koko henkilöstölle on tiedotettu järjestelmän ominaisuuksista sekä järjestetty koulutuksia ja tarpeen mukaan henkilökohtaista perehdytystä. Käyttöönoton jälkeen järjestetään palautteenantotilaisuus, jonka perusteella voidaan järjestelmää jatkokehittää edelleen sekä kerätä kokemuksia tulevien järjestelmien käyttöönottoprosessien kehittämiseksi. Järjestelmän myötä on mahdollista sähköistää monia henkilöstöhallinnon prosesseja ja lomakkeita. Järjestelmän raportointimahdollisuudet helpottavat raportointia vähentämällä olennaisesti käs in koostettavaa raportointia.

Palveluverkkouudistus

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Viestintää ja avoimuutta myös palveluverkko-ohjelman osalta tulisi parantaa; etenkin viivästysten osalta.
- Ohjelman päivitys olisi paikallaan nyt kun näyttää, että väestönkasvu on ennustettua nopeampaa.
- Palveluverkkouudistuksen myötä ilman tällä hetkellä suunniteltua käyttöä jäävien Hyökkälän ja Mikkolan koulun tulevan käytön vaihtoehtojen selvittäminen on aloitettava ja ne on lisättävä esimerkiksi vajaakäyttöisten kiinteistöjen realisointisuunnitelmaan.

Kunnan johdon selvitys:

Palveluverkon viestinnässä noudatetaan viestintäsuunnitelmaa. Viestinnässä hyödynnetään keskeiset merkkipaalut (esimerkiksi rakentamisen aloittaminen, peruskiven muuraus, harjannostajaiset, avoimet ovet ja avajaiset). Suuremmista muutoksista viestitään sen mukaan, kun valtuusto tekee muutoksia koskevia päätöksiä, ja esimerkiksi kriisitilanteissa (mm. tulipalot ja muut odottamattomat tilanteet) viestitään tarvittaessa kunnan kriisiviestintäohjeen mukaisesti. Palveluverkkoon liittyvää viestintää tehdään viestintäsuunnitelmassa linjattujen periaatteiden mukaisesti, ja yksi näistä periaatteista on monikanavaisuus. Palveluverkon rakentamisen etenemiseen liittyvät tiedotteet löytyvät esimerkiksi kootusti osoitteesta www.tuusula.fi/palveluverkko. Kohteiden viestintää tapahtuu myös esimerkiksi suoraan huoltajille.

Hyökkälän ja Mikkolan koulujen jatkokäyttöä ja vaihtoehtoja molempien kiinteistöjen kehittämiseksi sekä jatkokäytölle selvitetään.

Varhaiskasvatuksen ja oppimisen selvitys:

Palveluverkko-ohjelma etenee, kohteita on toteutuksessa ja vielä myös edessä. Sivistyksen toimialueen resurssien kohdentamista palveluverkkotyöhön on suunniteltu ja suunnitellaan tulevaisuudessakin tarkasti. Sivistyksen toimialueelle ei ole missään vaiheessa osoitettu lisäresurssia palveluverkko-ohjelman koordinointiin. Nämä on tehty osana normaalia virkatyötä.

Lisäksi on huomattava, että kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisia resursseja ei niinkään kohdenneta liikuntapaikkarakentamiseen. Liikuntapaikkarakentamisen asiat ovat enemmän teknisen lautakunnan asioita toteuttamisen suhteen ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan asioita tarpeiden määrittämisen suhteen.

Hyvinvointialueuudistus

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Tuusulan kunnan pitää pyrkiä huolehtimaan sote-palveluiden saavutettavuudesta perusterveydenhuollon lähipalveluiden ja joukkoliikenteen toimivuuden osalta.
- Tuusulan kunnan pitää tehdä voitavansa, jotta oppilas- ja opiskeluhooltoon riittää resursseja riittävästi hyvinvointialueen aloitettua toimintansa.
- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen pitää pystyä tuottamaan edes lakisääteiset palvelut Tuusulan asukkaille.

Kunnan johdon selvitys:

Tuusulalaisten sosiaali- ja terveystalvet olivat Keusote-kuntayhtymän vastuulla vuosina 2019-2022 ja vuodesta 2023 alkaen palveluista vastaa Keski-Uudenmaan hyvinvointialue. Tuusula oli yksi kuntayhtymän omistajista ja kunta teki aktiivista omistajaohjausta niin päätöksentekijöiden, kunnan ylimmän johdon kuin myös yhdyspinnalla (strateginen, taktinen ja operatiivinen taso) työskentelevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden toimesta. Vuoden 2023 alusta omistajaohjaus on vaihtunut edunvalvonnaksi. Yhdyspintatyö jatkuu toiminnan eri tasoilla yhdyspinnalle luoduissa rakenteissa ja palveluissa.

Tuusulalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan keskeisin tehtävä ja sosiaali- ja terveystalvet saavutettavuus on tärkeä pito- ja vetoimatekijä. Tuusulan kunta tekee parhaansa vaikuttaakseen siihen, että sote-palveluiden saavutettavuus, perusterveydenhuollon lähipalvelut ja oppilas- ja opiskeluhoollon riittävät resurssit toteutuvat myös tulevaisuudessa. Joukkoliikenteen toimivuus on tärkeää palveluiden saavutettavuuden varmistamisessa, mutta nykyisellään sen kehittämisen kustannukset jäävät kunnan vastuulle. Elokuussa 2023 annettussa lausunnossa hyvinvointialueohjelmassa on esitetty Tuusulan kunnan keskeiset huomiot asiaan liittyen.

Toiminnan avoimuus, läpinäkyvyys ja saatavuus

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Kehotamme kunnanhallitusta kiinnittämään huomionsa viranhaltijapäätösten julkisuuden parantamiseen siten, että nämä päätökset ovat joko pysyvästi tai muutaman vuoden ajan kunnan julkisilla sivuilla näkyvillä; samoin niiden liitteet.

- Hankintojen kautta saadut selvitykset asetetaan nähtäväksi ja saavutettaviksi kunnan julkisille sivuille; mukana myös riittävän hyvä hakukone.
- Hankintajärjestelmän kehittäminen siten, että sieltä tarvittaessa järjestelmän käyttäjän on mahdollista saada tietoja eri hakukriteerein.
- Huomion kiinnittäminen hankintapäätöksissä olevan salassapitoajan jälkeen tehtävään hankintapäätösten julkistamiseen liitteeseen.

Yhteisten palvelujen selvitys:

Viranhaltijapäätösten julkisuutta on kunnassa arvioitu tiedottamisintressin näkökulmasta sekä lainsäädännön edellyttämistä lähtökohdista. Kunnanhallitus on kokouksessaan 7.8.2023 § 298 päättänyt, että viranhaltijapäätökset julkaistaan yleisessä tietoverkossa 1.9.2023 alkaen kolmen vuoden ajan niiden allekirjoittamisesta. Samalla kevään 2023 aikana selkeytetään hankinta- ja henkilöstöasioiden julkaisua verkkosivuille.

Hallitusohjelma sisältää linjauksia hankintojen julkaisuun ja näkyvyyteen liittyen, joten todennäköisesti tästä tulee kansallista lainsäädäntöä tämän hallituskauden aikana.

Kasvun ja ympäristön toimialue

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Kunnan kolmea keskustaa tulee kehittää tasapuolisesti.
- Ammattitaitoisen ylläpitohenkilöstön hyvään johtamiseen ja töiden organisointiin sekä suunnitelmallisuuden kannattaa kiinnittää huomiota jatkossakin.
- Ulkopuolisten asiantuntijoiden / konsulttien käytön tarkoituksenmukaisuuden tarkastelu.
- Erityisesti uusien rakennusaikaisten töiden laadunvalvontaan ja kustannusseurantaan täytyy kiinnittää huomiota.

Kasvun ja ympäristön selvitys:

Tarkastuslautakunnan vuodelta 2022 tekemät arvioinnin keskeiset suositukset (1-7) koskevat erityisesti suositusten 1-3 sekä 5-6 osalta Kasvun ja ympäristön toimialuetta.

Toimialue kiittää suosituksista ja pyrkii huomioimaan toiminnassaan tarkastuslautakunnan suosituksia.

- Toimialue arvioi säännöllisesti väestösuunnitetta ja tilaverkoston kapasiteettia sekä varautuu riittävällä tilakapasiteetilla väestömuutoksiin
- Toimialue arvioi myös jatkossa -yhteistyössä yhteisten palveluiden kanssa- investointiohjelmaa suhteessa taloudelliseen kantokykyyn
- Kasvun ja ympäristön toimialue noudattaa vuonna 2023 käyttöön otettua asuntopoliittista ohjelmaa. Asuntopoliittisen ohjelman tavoitteita ovat monipuolinen, sekoittunut asuntotuotanto, niin asuntotyyppien kuin asuntohallintamuotojen osalta
- Kasvun hallintaan käytetään työkaluja: strategian tavoitteiden toteuman seuranta, väestösuunnite ja -seuranta, valtuuston hyväksymän yleiskaavan ja lainvoimaisten osayleiskaavojen toteuma, nelivuotinen kaavoitussuunnitelma ja vuosittainen kaavoituksen työohjelma, maankäytön toteuman seuranta kaksi kertaa vuodessa, vuosittainen tontinluovutussuunnitelma osana talousarviota, talousarvio ja sen seuranta vuosikellon mukaisesti ja MAL-seurannan tavoitteiden mittaristoa pyritään selkeyttämään

Kasvun ja ympäristön toimialue kiittää tarkastuslautakuntaa henkilöstön hyvinvoinnin painottamisesta. Toimialue pitää tärkeänä Tuusulan kunnan henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä ja hyvää johtamista.

Yleisinä huomioina toimialue toteaa lopuksi, että vuonna 2022 ei ollut olemassa Kasvun ja ympäristön toimialueen teknistä toimea. Kasvun ja ympäristön toimialue oli jakautunut vuonna 2022 seitsemään palvelualueeseen: kaavoitus, yhdyskuntateknikka, maankäyttö ja paikkatieto, tilapalvelut, rakennusvalvonta, projektitoimisto sekä elinvoima, asuminen ja kehittäminen. Toinen yleinen huomio arviointikertomuksesta on vuoden 2022 arvioitavan toimintakauden ja vuoden 2023 kuluva toimintakauden tapahtumien sekoittuminen. Arviointikertomuksessa tulisi pitäytyä vain

arvioitavan toimintakauden tapahtumissa. Tämä haastaa ymmärrettävästi tarkastuslautakuntaa, koska kunnalliset prosessit ovat pitkiä ja voivat jatkua eri toimintavuosille.

Kasvun ja ympäristön toimialueen vuoden 2022 tavoitteiden seuranta

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Ammattitaitoisen ylläpitohenkilöstön hyvään johtamiseen ja töiden organisointiin sekä suunnitelmallisuuden kannattaa kiinnittää huomiota jatkossakin.
- Ulkopuolisten asiantuntijoiden / konsulttien käytön tarkoituksenmukaisuuden tarkastelu
- Erityisesti uusien rakennusaikaisten töiden laadunvalvontaan ja kustannusseurantaan täytyy kiinnittää huomiota.

Kasvun ja ympäristön selvitys:

Ammattitaitoisen ylläpitohenkilöstöön ja ylipäätään ammattitaitoisen henkilöstöön liittyvissä asioissa toimialue tekee yhteistyötä henkilöstöpalveluiden kanssa. Osana kuntastrategiaa kunnassa on laadittu henkilöstöpalveluiden seuranta- ja kehittäminen Osaaminen ja kyvykkyydet -keino-ohjelma, joka luo raamit ja tavoitteet myös henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimialue tekee myös talousarvion osana vuosittaisen henkilöstösuunnitelman, jossa arvioidaan resurssointia. Töiden organisoinnin osalta on vuoden 2022 jälkeen pyritty kiinnittämään huomiota töiden organisointiin ja suunnitelmallisuuteen, työnohjaukseen ja -opastukseen sekä laadunvalvontaan. Samoin on kiinnitetty enemmän huomiota rakentamisen valvontaan ja resurssointiin, jatkossa myös omana työnä tehdään valvontaa aiempaa enemmän. Tehtäviä on yleisesti siirtynyt ostopalveluiden suuntaan, joten organisaatiota ja henkilöstön tehtävänkuvia on kehitetty huomioiden muutosta tuottajatehtävistä tilaajatehtäviin. Ulkopuolisten asiantuntijoiden ja konsulttien käytön tarkoituksenmukaisuutta tarkastellaan toimintasuunnitelmien ja talouden myötä vuosittain. Henkilöstön hyvinvointia seurataan säännöllisesti osana henkilöstöpalveluiden Pulssi-kyselyä; toimialueen alaisilla palvelualueilla ja niiden yksiköissä tuloksia seurataan säännöllisesti. Tulokset olivat erittäin hyvät. Henkilöstön hyvinvointiin vaikuttavia toimenpiteitä toteutetaan niin toimialue-, palvelualue kuin yksikkötasoisesti.

Rakentaminen ja kasvun tavoittelu

Tarkastuslautakunnan suositukset

- On syytä huolellisesti pohtia ja analysoida, mikä on sopivanlaista, sopivan kokoista ja sopiva-aikaista rakentamista ja kasvun tavoittelua.
- Pitää varoa, ettei kasvun tavoittelun yhteydessä tule vauhtisokeutta. Toisinaan tarvitaan malttia ja tuumausta. Tehokkuuden tavoittelu ei saa tarkoittaa huolimattomuuden tai virheiden lisääntymistä.
- Jotta kasvutavoitteissa voidaan pysyä, on resurssit turvattava.
- Myös budjettikuria on syytä harjoittaa.
- Kasvun määrällisiä ja laadullisia tavoitteita on arvioitava.
- Infra ja tiestö on toteutettava linjassa talonrakentamisen kanssa. Infran ja tiestön on myös tuettava muuta rakentamista.

Kasvun ja ympäristön selvitys:

Arviointikertomuksessa todetaan, että usean lähes väestön nollakasvuvuoden jälkeen Tuusulan kunta kasvoi vuonna 2021 2,36 prosentilla, lähes tuhannella kuntalaisella. Lähes samoin lukemin vuonna 2022; 1,67 prosenttia ja 780 uutta tuusulalaista. Tarkastuslautakunta esittää käsityksensä, että tämä kasvu ylittää usein kestävästi pidetyn yhden prosentin kasvun rajan - myös pormestariohjelmassa määritellyn tavoitteen 0,75 prosenttia. Arviointikertomuksessa 2022 todetaan, että vuoden 2023 alku antaa odottaa viime vuosien kasvua vuonna 2023.

Suomessa pieni osa kunnista kasvaa ja noin 20 kuntaa ylittää 1 % kasvun rajan Suomen 309 kunnasta. Kasvun ja ympäristön toimialue toteutti valtuuston tahtotilaa: Valtuustokauden 2021–2025 strategia mahdollistaa kasvun. Tuusulan kunnan kasvu ja talous olivat kuitenkin tasapainossa vuonna 2022. Tuusulan kunnan tilikauden tulos oli noin 6,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kunnan talous hyötyi vahvasta kasvusta. Kasvun ja ympäristön toimialue pysyi hyvin

suunnittelussa talousarviossa. Investoinnit pysyivät hyvin valtuuston hyväksymässä investointiohjelmassa ollen yhteensä 57,7 milj. euroa. Investointiosan vähennykset olivat nettona yhteensä + 1,5 milj. euroa. Taloudellisesti kestävässä kasvussa huomioitiin Tuusulassa tilikauden tuloksen ohella väestösuunnite ja -toteuma ja investointien taso. Palveluverkkosuunnitelmaa edistettiin valtuuston myöntämän investointirahoituksen puitteissa. Kunnan tulevien vuosien investointitasoa tarkastellaan siten, että kunnan talous ja velkaantumiskehitys säilyvät kestävällä tasolla.

Tarkastuslautakunta suosittaa kasvun osalta, että Tuusulan kaikkia alueita tulisi kehittää; ei pelkästään Hyrylän ja sen läheisyydessä olevia alueita. Mikäli Tuusulan kunta haluaa onnistua tavoitteessaan liikenneväyläyhteyden suunnittelussa Kehä IV-kaava-alueella rinnakkaiskatuna, on teknisen toimen resursseja turvattava nykyistä enemmän.

Toimialue toteaa, että se mahdollisti kehitystä koko Tuusulan alueella. Valtuusto hyväksyi koko kunnan yleiskaavan loppuvuonna 2022. Kaikkea kehitystä ei voida yhtä aikaa kaikkialla ja kerralla tehdä. Kehä IV:n toteutustapaan ja resursseihin kiinnitetään huomiota tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti jatkossa, vuonna 2022 Focuksen yleissuunnitelma oli käynnissä kaavoitussuunnitelman mukaisesti.

Tavoitteen "Tuusulassa on hyvä elää" osalta tarkastuslautakunta suosittaa, että Tuusulan kunnan pitäisi enemmän huomioida kuntalaisilta tulevaa palautetta esimerkiksi maankäytön ja kaavamuutosten yhteydessä. Tällä hetkellä niillä ei ole tarkastuslautakunnan mielipiteen mukaisesti oikeastaan vaikutusta.

Kasvun ja ympäristön toimialueelle on annettu tehtäväksi kaavoitus, jossa noudatetaan kunnanvaltuuston hyväksymiä ylempiasteisia kaavoja ja valtuuston hyväksymää kaavoitussuunnitelmaa.

Kaavoitus on konsensuksen muodostamista palautteeltaan ristiriitaisissa ja monialaisissa hankkeissa. Lähtökohtaisesti valtuuston hyväksymän kaavoitussuunnitelman kohteita ei jätetä palautteen vuoksi kaavoittamatta.

Kuntalaisilta tulevaa palautetta huomioidaan laajalti. Kaavojen laadinta on vuorovaikutteista ja vuorovaikutteisuuden menetelmiä eri kaavavaiheissa käytetään merkittävästi laajemmin kuin vuonna 2022 voimassa ollut maankäyttö- ja rakennuslaki edellytti (esim. OAS, asukastilaisuudet, kaavakävelyt asukkaille ja lautakunnalle, pormestari-illat). Kaikki palaute tutkitaan ja sitä huomioidaan paljon. Palautteeseen vastataan. Kaavahankkeissa laaditaan läpinäkyvästi myös vuorovaikutusraportti vastineineen. Lautakunnat ja kunnanhallitus tai valtuusto käsittelevät ja hyväksyvät vuorovaikutusraportin ja vastineet sekä kaava-asiakirjat.

Toimialue kiittää suosituksista ja pyrkii huomioimaan toiminnassaan tarkastuslautakunnan suosituksia. Toimialue toteaa lisäksi, että kaavoitus ja rakentaminen toteuttaa valtuuston kasvun strategiaa 2021-2025. Talousarvion perustana on kuntastrategia ja palveluverkko- ja infrainvestointien toteuttaminen. Toimialueen investointeja arvioidaan ja priorisoidaan mm. talouden tasapainottamiseksi.

Sivistyksen toimialue

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Henkilöstön hyvinvointi heijastelee suoraan lasten ja nuorten hyvinvointiin kasvatuksen toimialueella. Siksi painotammekin henkilöstön hyvinvointiin tähtäävien toimenpiteiden nopean käyttöönoton tärkeyttä.
- Viestintää, läpinäkyvyyttä ja avoimuutta tulisi parantaa, sekä sisäisesti eri lautakuntien ja toimijoiden kanssa, että kuntalaisiin päin. Tällä hetkellä suunta on päinvastainen jo valmiiksi huonossa tilanteessa.
- Aitoa osallistamista olisi hyvä ajaa myös kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. Vaikuttamisen mahdollisuudet voivat lisätä niin henkilöstön, kuin lasten ja nuortenkin hyvinvointia.
- Palveluverkko-ohjelman edistyessä resursseja tulisi vapauttaa liikuntapaikkojen kunnossapitoon ja kehitykseen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan selvitys:

Arviointikertomus on tarkastuslautakunnan arvio siitä, miten kunnan tilivelvolliset ovat onnistuneet valtuuston tahdon toteuttamisessa edellisellä toimintakaudella eli vuonna 2022.

Sivistyksen toimialueen näkökulmat arviointikertomukseen ovat alla sitä mukaa, kun siinä oli esitetty toimialuetta koskevia huomioita.

Huomiot tiivistelmästä

Arviointikertomuksen tiivistelmässä sivistyksen toimialuetta tai sen palveluita ei mainita ollenkaan, vaikka sivistys on kunnan suurin toimialue.

2. väestönkasvun vaikutukset varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden voimavaroihin

- Sivistyksen toimialue tuo esiin, että väestönkasvuun liittyvää suunniteaineistoa, toteutunutta väestönkehitystä ja lapsi- ja oppilasmäärien vuotuista vaihtelua seurataan tarkasti. Palveluverkon riittävyys ja rakennusten muuntojoustavuus eri toiminnoissa vuosikymmenten aikana on huomioitu uudisrakentamisessa. Henkilöstön rekrytointiin on panostettu paljon, ja valtakunnallisestikin haastavassa tilanteessa varhaiskasvatuksen henkilöstöä on onnistuttu rekrytoimaan kuntaan riittävästi.

4. panostaminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

- Lasten ja nuorten hyvinvointi on ollut vuoden 2022 aikana sivistyksen toiminnan keskiössä. Hyvinvointityötä jatketaan edelleen tulevien vuosien aikana.

Henkilöstön hyvinvointi

Henkilöstöön liittyvissä asioissa sivistyksen toimialue tekee tiivistä yhteistyötä henkilöstöpalveluiden kanssa. Osana kuntastrategiaa kunnassa on laadittu henkilöstöpalveluiden seurantavastuulla oleva Osaaminen ja kyvykkyydet – keino-ohjelma, joka luo raamit ja tavoitteet myös henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen edistämiseksi. Henkilöstön hyvinvointia seurataan säännöllisesti osana henkilöstöpalveluiden Pulssi-kyselyä, ja sivistyksen toimialueen alaisilla palvelualueilla ja niiden yksiköissä tuloksia seurataan säännöllisesti. Henkilöstön hyvinvointiin vaikuttavia toimenpiteitä tehdään sivistyksessä niin toimialue-, palvelualue kuin yksikkötasoisesti.

Koronapandemia näkyi edelleen vuonna 2022 kulttuuripalveluiden henkilökunnan poissaoloissa. Aleksis Kiven merkkivuonna 2022 kulttuuripalvelut haastoi kaikkia kiinnittämään huomiota omaan hyvinvointiinsa erityisesti mielen hyvinvointiin. Myös työhyvinvoinnissa keskityttiin toimiin, joilla voi edistää omaa terveyttään ja jaksamista.

Varhaiskasvatuksen ja oppimisen selvitys:

Osana kuntastrategiaa on kullekin valtuustokauden tavoitteelle määritetty yhteisesti seurantaindikaattoreita, ja niille lähtö- ja tavoitetasot. Arviointikertomukseen liitetyt tavoiteseurannat ovat vain kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisia tavoitteita ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaiset tavoitteet puuttuvat materiaalista kokonaan. Hyvinvoinnin edistämistä indikaattoritiedon ohella on hyvä tarkastella toimia, joiden avulla kuntalaisten kokemaan hyvinvointiin on pyritty vaikuttamaan.

Arviointikertomukseen liitetyt tavoiteseurannat ovat vain kasvatus- ja sivistyslautakunnan alaisia tavoitteita, ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaiset tavoitteet puuttuvat materiaalista kokonaan.

Kouluterveyskyselystä saadaan uudet tulokset syksyllä 2023. Vuonna 2022 lasten ja nuorten hyvinvointia sekä toiminnan laatua on seurattu arjessa. Päiväkodeissa ja oppilaitoksissa oppilashuoltoryhmät, hyvinvointitiimit ja henkilöstön jäsenet tukevat kasvua, oppimista ja hyvinvointia. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tukemiseen on panostettu esimerkiksi perheohjaajin ja kouluvalmentajin. Toimialueella on aloitettu tiedolla johtamisen kehittäminen kasvatuksen ja koulutuksen laadusta kertovien indikaattoreiden asettamiseksi ja seuraamiseksi vuoden 2022.

Palveluseteliuudistus

Palveluseteliuudistus tulee voimaan vasta vuonna 2023. Poliittinen päätöksenteko palveluseteliuudistuksessa on tehty monivaiheisesti ja päätöksentekijöiden ja asiaan vaikuttavien tahojen kanssa yhteistyössä.

Palveluseteliuudistuksessa infot ja vaiheittainen käsittely ovat tähänneet siihen, että lautakunnan jäsenillä olisi riittävästi aikaa perehtyä asiaan. Kasvatus- ja sivistyslautakunnassa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa on käsitelty palveluseteliin käyttöönottoon liittyviä vaiheita pitkäjänteisesti ja vuoden 2022 aikana seuraavasti:

- huhtikuu 2022, Sääntökirjan hyväksyminen ehdollisena ja lautakunnan esitys palvelusetelin arvosta ja hintakatosta
- elokuu 2022, Info: Palveluseteli, sääntökirja
- syyskuu 2022, Palveluseteli, sääntökirjan hyväksyminen

Yksityisten palveluntarjoajien kanssa palvelusetelin valmistelussa on tehty yhteistyötä. Asiakkaita ovat tiedottaneet päiväkodit, joissa palveluseteliin siirtyvät lapset ovat olleet jo palvelun piirissä. Uusia asiakkaita on palveltu sekä kunnan että palvelusetelipäiväkotien toimesta.

Resurssipula

Tuusulan kunta on kasvanut tavoitteensa mukaisesti viime vuosina. Vuoden 2022 aikana kasvu näkyi kuntaan muutaneiden lapsiperheiden myötä varhaiskasvatuksessa. Kuntaan perustettiin vuoden 2022 lopussa varhaiskasvatuksen lisäryhmiä, joiden avulla paikkatarpeeseen on kyetty vastaamaan. Ryhmiin saatiin pätevä henkilökunta. Kaikille jonossa olleille lapsille on järjestynyt varhaiskasvatuspaikka lakisääteisesti. Myös vuoden 2023 aikana kaikille jonossa olleille on myös pystytty tarjoamaan paikat.

Vuoden 2022 aikana on ratkottu myös pitemmän tähtäimen tilannetta varhaiskasvatuksessa, ja Jokelaan suunniteltiin metsäryhmän perustaminen (avautui 8/23) ja uuden Peltokaaren päiväkodin rakentaminen (valmistuu 8/2024). Etelä-Tuusulassa varhaiskasvatuksen palveluverkkopäätös on valmisteilla paikkojen lisäämiseksi. Henkilöstölisäyksen tarpeeseen vuonna 2023 on myös varauduttu. Tilanteeseen on myötävaikuttanut Tuusulanjärven kampuksen myöhästyminen puolitoista vuotta.

Koulujen henkilöstössä resurssipulaa ei ole ollut, vaikka rekrytointi on muuttunut haastavammaksi esimerkiksi vaativassa erityisopetuksessa niin opettajien kuin ohjaajienkin osalta. Oppilashuoltohenkilöstön, erityisesti psykologien, saatavuuteen kunnassa on tehty paljon työtä vuoden 2022 aikana.

Henkilöstön hyvinvointi

Varhaiskasvatuksessa johtajaresurssin lisääminen on ollut merkittävä panostus henkilöstön hyvinvoinnin lisääntymiseen niin lapsiryhmätyöhön kuin päivittäisjohtamisen tasolla. Johtamisen tueksi on käynnissä koulutusta, jossa johtaja ja varajohtaja suunnittelevat ja kehittävät johtamista yhdessä.

Oppimisen palvelualueella yhteisöllisyyden palauttaminen työyhteisöihin on ollut tärkeää. Koulutusten ja yhteisten tapahtumien lisäksi koulut ovat päässeet lukuvuoden aikana palauttamaan tiimityön ja yhteisopettajuuden arkeen. Johtamisen kehittämisessä on tunnistettu kuormittavia tehtäviä. Sijaisten hankinnan uudelleen organisoinnilla vapautetaan tulevana lukuvuonna rehtoreiden työaika henkilöstöjohtamiseen. Järjestelyä pilotoitiin lukuvuoden 2022-23 aikana muutamalla koululla.

Viestintä, läpinäkyvyys ja avoimuus

Tarkastuslautakunnan suositus viestinnän keskeisestä asemasta on tärkeä. Sivistyksen toimialueella ei kuitenkaan täysin jaeta havaintoa siitä, että viestintä, läpinäkyvyys ja avoimuus olisivat toiminnassamme olleet lähtökohdiltaan puutteellisia.

Viranhaltijavalmistelun ja poliittisen päätöksenteon yhteistyön sujuvuus koetaan hyväksi, ja lautakuntatyöskentelyn arvioinnissa keväällä 2023 tästä on saatu myös hyvää palautetta. Sivistyksen lautakunnissa on järjestetty lautakuntien iltakouluja toimialueen keskeisistä ja ajankohtaisista asioista. Lautakuntainfoja on pidetty sekä lautakunnan toimien että ajankohtaisten, päätöksentekoon tulossa olevien asioiden esittelemiseksi. Sivistyksen toimialueella on hyvä ja toimiva yhteistyö lautakuntien puheenjohtajistojen kanssa asioiden yhteisessä ennakkovalmistelussa.

Palvelualueet ja niiden alaiset yksiköt viestivät mukana oleville perheille, huoltajille, lapsille ja oppilaille toiminnastaan aktiivisesti itse. Yleisesti sivistyksen toiminnasta viestitään kuukausittaisessa sivistyksen uutiskirjeessä, ajankohdittain kuntatiedottein ja sosiaalisessa mediassa. Monissa päiväkodeissa ja kouluissa on omia sosiaalisen median kanavia, joissa viestitään arjen asioista.

Kulttuuri, talouden toteutuminen

Kulttuurin talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 0,3 milj. euroa, toimintakulut olivat 3,9 milj. euroa ja toimintakatteen toteuma oli 3,5 milj. euroa (mta 3,5 milj. euroa, tot. 100,2 %).

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Eri-ikäisten kulttuurin kuluttajien mukaan ottamista on jatkettava.
- Lasten lukutaitoon liittyviin hankkeisiin osallistumista on jatkettava.
- Lasten- ja nuorten kulttuurikasvatukseen liittyviin hankkeisiin osallistumista on jatkettava.

- Jatkossakin kiinnitettävä huomiota henkilökunnan hyvinvointiin.

Kulttuurin ja vapaa-ajan selvitys:

Tuusulasta löytyy aktiivisia kulttuurin kuluttajia kaikissa ikäluokissa. Kulttuurikasvatussuunnitelmien kautta jokainen tuusulalainen lapsi ja nuori pääsee kokemaan kulttuuria monipuolisesti. Nuorisopalvelujen kanssa on toteutettu kulttuuriohjelmaan nuorille, ja he ovat olleet myös itse ohjelmiston suunnittelijoina ja tuottajina. Ikäihmiselle vuosittain toistuvina tapahtumina ovat kulttuurinen palvelukotikiertue ja Vanhusten viikko.

Kirjastojen, museoiden ja kulttuurin tapahtumat ja palvelut ovat tarjolla kaikenikäisille kuntalaisille. Keväällä 2023 käyttöön otettu Kaiku-kortti mahdollistaa haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien nuorten ja aikuisten mahdollisuuden harrastaa kulttuuria.

Lasten ja nuorten lukutaito, lasten ja nuorten kulttuurihankkeet

Kirjasto tukee monella tapaa lasten ja nuorten lukutaitoa. Monet tarjotut palvelut ovat osa Tuusulan kulttuurikasvatussuunnitelmia, joista Taika Kultsu on varhaiskasvatusikäisille suunnattu ja Kultsu perusopetusikäisille. Toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2023.

Kulttuurikasvatussuunnitelmat takaavat kaikille lapsille ja nuorille tasa-arvoisen mahdollisuuden kokea monipuolisesti paikallista kulttuuria.

Aluehallintovirasto myönsi kirjaston ja työllisyyspalveluiden yhteiselle Sana haltuun -hankkeelle 45 000 euron avustuksen. Hankkeeseen on palkattu projektikoordinaattori ja hanke käynnistyy syksyllä 2023.

Vapaa-aika

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Liikuntapalveluiden palveluverkkoa voidaan kohtuullisesti tiivistää ja keskittää kustannustehokkaihin ratkaisuihin kuitenkin samalla lähiliikuntapaikat huomioiden ja niitä kehittäen. Tuusulanjärven talviliikuntapaikkaa tulee jatkossakin kehittää Tuusulan vetovoiman kasvattamiseksi.
- Uimahallin laajennustarpeet, mukaan lukien maauimalan/ulkoaltaiden rakentamismahdollisuudet, on otettava huomioon ympäristön rakentuessa. Korjausselvitysten perusteella voidaan kehittää pitkäjänteisyyttä kiinteistön kunnossapitoon.
- Nuoriso-ohjaajien jatkuva kouluttautumista erilaisiin tarpeisiin tulee mahdollisuuksien mukaan tukea. Kokoikäisten työntekijöiden lisääminen nuorisotyössä vahvistaa ja edistää koulunuorisotyön tehokasta toteutumista.

Kulttuurin ja vapaa-ajan selvitys:

Liikuntapalveluiden palveluverkko ja Tuusulanjärven talviliikunta

Valtuustokauden loppupuolella tulee arvioitavaksi tarve Hyrylän urheilukeskuksen alueen yleissuunnitelman (2017) päivittämiseen. Myös kuntakeskusten vastaavat suunnitelmat tulee päivittää. Palvelualue on aiemmin ottanut suosituksessa mainittuihin kehittämistoimiin kantaa palvelualueen palveluverkkosuunnitelmassa.

Terveysliikunnan ohjelma ja palvelualueen toiminnan kehittäminen voidaan kuvata jatkossa laaja-alaisemmassa ohjelmassa vrt. alueiden yleissuunnitelmat ja muut yksiköiden toimintasuunnitelmat. On hyvä tutkia hyvinvoinnin edistämistä ja muutostarpeita olosuhteiden, ohjatun liikunnan ja yksilöohjauksen ja kansalaistoiminnan sekä nuorisotyön tarpeiden kannalta. Tuusulanjärven talviliikuntaolosuhteita ylläpidetään jatkossakin yhteistyössä paikallisten kumppaneiden kanssa. Valtavat kävijämäärät ovat lisänneet erilaisten oheispalveluiden tarvetta. Palvelualue kutsuu kunnan kaikki toimialat mukaan tähän työhön. Järven vetovoima on testattu kahden edellisen talven aikana. Sen lisäämisen voisi ajatella koskevan talviliikunnan oheispalveluiden parantamista, mikä vaatii paljon lisäresursseja ja tiivistä yhteistyötä.

Uimahallin laajennus- ja korjaustarpeet

Uimahallin kävijämäärät ovat suuret. Ennen pandemiaa n. 220 000 / vuosi. Tarve uimahallin laajentamiselle on otettu esille mm. maauimalaan ja uimahallitoimintaan liittyvissä tarveselvityksissä. Toiminnallisesti ja kävijämäärien

ennustetun kasvun perusteella sisätiloja tarvitaan tuplasti nykyisestä; terapia-altaita, muuntoaltaita, uimaratoja ja kuivan tilan liikunta- ja oheistiloja tarvitaan. Palvelualue on tuonut esille, että uimahallin todellinen kehittämistarve on sisäaltaiden, teknisten tilojen ja oheistilojen lisäämisessä ja parantamisessa. Ulkouinti- ja maauimalapalvelut eivät ratkaise näitä kysymyksiä. Uimahallin laajentaminen voidaan katsoa osaksi alueen hyvinvointilaitosten kehittymistä, kuntoutuksen ja ammatillisen ohjaustarpeen kannalta. Teknisesti uimahalli selviää isoistakin asiakasmääristä. Asiakaskokemus, toiminnan sujuvuus ja palvelut tulee pystyä mitoittamaan pitkällä aikavälillä riittäviksi. Uimahallin korjausrakentamisen yksityiskohtainen suunnittelu alkaa syksyllä 2023.

Nuorisotyön monimuotoisuus

Nuorisotyön muodot monipuolistuvat ja henkilöstön resurssit tulee kohdentaa tehokkaasti. Nuorisotyön ammattilaisia tulee kouluttaa jatkuvasti ja työntekijöiden osaamista tulee jakaa alueellisesti. Nuorisotyötä tehdään kunnan sisäisissä verkostoissa, kuntayhteistyönä, viranomaisten kesken sekä perheiden kasvatusvastuuta tukien. Alueellinen nuorisotyö on päivittäistä kohtaamista nuorten kanssa, ikäluokat tunnistetaan paremmin tehokasta koulunuorisotyötä tekemällä. Vakanssien vakinaistaminen parantaa ikäluokkien tuntemusta ja luottamuksen rakentuu pitkäjänteisemmin. Ajankohtaisten ilmiöiden havaitseminen ja nopea reagointi on tärkeää. Nuorisotyö on kiinni ajassa ja erilaisissa tilanteissa, tarvitaan kykyä varautua, joustaa ja sopeutua muuttuviin tilanteisiin ja ilmiöihin resurssien mukaisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Ympäristö ja puhtaan luonnon saatavuus on Tuusulan kunnan yksi vetovoimatekijöistä. Sitä kannattaa vaalia jatkossakin.
- Hyvälle toiminnalle pitäisi saada enemmän positiivista näkyvyyttä.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen selvitys:

Ympäristölautakunta toimii ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena ja omalta osaltaan vaikuttaa ympäristön ja luonnon tilaan kunnassa. Tässä yhteistyö erityisesti kaavoituksen, yhdyskuntatekniikan ja vapaa-ajan palveluiden kanssa on tärkeää ympäristökeskuksen viranomaisrooli muistaen.

Ympäristökeskuksen viestintätiimi kokoontuu säännöllisesti ja toiminnasta kerrotaan esim. mediatiedottein ja sosiaalisen median julkaisuin. Ympäristölautakunta on myös valinnut ympäristökeskuksen asiakastyön kehittämisen neuvontaan ja viestintään panostaen yhdeksi strategiseksi kehittämiskohteeksi vuosille 2024-2027.

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos

Tarkastuslautakunnan suositukset

- Vesi- ja viemäriverkoston saneeraukseen tulee kiinnittää jatkossakin huomiota, jotta riskien toteutumiselta vältyttäisiin.

Tuusulan vesihuoltoliikelaitoksen selvitys:

Tuusulan vesihuoltoliikelaitos on samaa mieltä tarkastuslautakunnan suositusten kanssa. Tarkastuslautakunnan johdopäätökset ja suositukset ovat tarkkanäköisiä ja tärkeisiin asioihin keskittyviä.

Seuraaville lähivuosille taloussuunnitelmassa 2024-2028 on budjetoitu 1 500 000 euroa/vuosi verkostojen saneeraukseen ja jätevesipumppaamoiden saneeraukseen 200 000 euroa /vuosi. Näiden vuosien jälkeen on tarve nostaa saneerausmäärärahoja.

Yleiset huomiot arviointikertomusta koskien

1. Arviointikertomuksessa vuoden 2022 arvioitavan toimintakauden ja vuoden 2023 kuluvan toimintakauden tapahtumat ovat sekoittuneet. Arviointikertomuksessa tulisi pitäytyä vain arvioitavan toimintakauden tapahtumissa. Tämä haastaa ymmärrettävästi tarkastuslautakuntaa, koska kunnalliset prosessit ovat pitkiä ja voivat jatkua eri toimintavuosille.
2. Kasvun ja ympäristön toimialueen organisaatio on kuvattu virheellisesti. Vuonna 2022 ei ollut olemassa Kasvun ja ympäristön toimialueen teknistä toimea. Kasvun ja ympäristön toimialue oli jakautunut vuonna 2022 seitsemään palvelualueeseen: kaavoitus, yhdyskuntatekniikka, maankäyttö ja paikkatieto, tilapalvelut, rakennusvalvonta, projektitoimisto sekä elinvoima, asuminen ja kehittäminen.
3. Sivistyksen toimialueen organisaatio on kuvattu virheellisesti ja tämä on aiheuttanut myös virheitä arviointikertomuksen sisältöön. Sivistyksen toimialueen voimassa oleva organisaatio on seuraava:

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

- Varhaiskasvatuksen palvelualue
- Oppimisen palvelualue

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- Kulttuurin palvelualue
- Vapaa-aikapalvelut

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan alainen toiminta on jätetty jaotteleematta palvelualueisiin, ja sitä on käsitelty koko toimialueen toimintana. Eri toimialueita ja niiden alaisia palvelualueita käsitellään hyvin eri tavoin. Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueita on käsitelty tarkemmin, kun taas varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueiden erittely puuttuu ja niitä on käsitelty sivistyksen toimialueena. Toisaalta kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan osalta arviointikertomus ei sisällä lainkaan vuoden 2022 tavoitteita, kun kasvatus- ja sivistyslautakunnan osalta ne sisältyvät kertomukseen.

4. Tarkastuslautakunnan huomiot ja suositukset ovat osin hyvin epätarkkoja, jolloin myös vastineen tai selvityksen antaminen niihin on hyvin vaikeaa ja suosituksen tarkoitus saattaa jäädä epäselväksi.